СЪД НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LA UNIÓN EUROPEA
SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÉ UNIE
DEN EUROPÆISKE UNIONS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN UNION
EUROOPA LIIDU KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN UNION
COUR DE JUSTICE DE L'UNION EUROPÉENNE
CÚIRT BHREITHIÚNAIS AN AONTAIS EORPAIGH
SUD EUROPSKE UNIJE
CORTE DI GIUSTIZIA DELL'UNIONE EUROPEA
EIROPAS SAVIENĪBAS TIESA
EUROPOS SĄJUNGOS TEISINGUMO TEISMAS
AZ EURÓPAI UNIÓ BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA TAL-UNJONI EWROPEA
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DA UNIÃO EUROPEIA
CURTEA DE JUSTIȚIE A UNIUNII EUROPENE
SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE
SODIŠČE EVROPSKE UNIJE
EUROOPAN UNIONIN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA UNIONENS DOMSTOL
CVRIA
LUXEMBOURG

# PRESUDA SUDA

10. svibnja 1995.*

„Sloboda pružanja usluga - Članak 59. Ugovora o EEZ-u - Zabrana financijskih usluga koje pružatelj nudi putem telefona“

„Praksa 'cold callinga'“

U predmetu C-384/93,

povodom zahtjeva koji je Sudu podnio, na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u, College van Beroep voor het Bedrijfsleven radi dobivanja u postupku pred tim sudom između

**Alpine Investments BV**

i

**Minister van Financiën,**

prethodne odluke o tumačenju članka 59. Ugovora o EEZ-u,

SUD,

u sastavu: G. C. Rodríguez Iglesias, predsjednik, F. A. Schockweiler, P. J. G. Kapteyn i C. Gulmann, predsjednici vijeća, G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, J. L. Murray, D. A. O. Edward (izvjestitelj) i J.-P. Puissochet, suci,

nezavisni odvjetnik: F. G. Jacobs,

tajnik: L. Hewlett, administrator,

uzimajući u obzir pisana očitovanja koja su podnijeli za:

– Alpine Investments BV, G. van der Wal i W. B. J. van Overbeek, odvjetnici pri Hoge Raad der Nederlanden,

* Jezik postupka: nizozemski.

– nizozemsku vladu, A. Bos, pravni savjetnik u Ministarstvu vanjskih poslova, u svojstvu agenta,

– grčku vladu, V. Kontolaimos, pravni savjetnik pri Državnom pravnom vijeću, i V. Pelekou, pravna predstavnica u Državnom pravnom vijeću, u svojstvu agenta,

– vladu Ujedinjene Kraljevine, J. D. Colahan, iz Treasury Solicitor's Department, u svojstvu agenta, i P. Duffy, *barrister*,

– Komisiju Europskih zajednica, B. Smulders i P. van Nuffel, članovi pravne službe, u svojstvu agenata,

uzimajući u obzir izvještaj za raspravu,

saslušavši usmenih očitovanja Alpine Investments BV, nizozemske vlade, koju zastupa J. S. van den Oosterkamp, pravni savjetnik u Ministarstvu vanjskih poslova, u svojstvu agenta, belgijske vlade, koju zastupa J. Devadder, ravnatelj uprave u Ministarstvu vanjskih poslova, u svojstvu agenta, grčke vlade, vlade Ujedinjene Kraljevine, koju zastupa C. Vajda, *barrister*, i Komisije Europskih zajednica na raspravi od 29. studenoga 1994.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi od 26. siječnja 1995.,

donosi sljedeću

## Presudu

1 Rješenjem od 28. travnja 1993., koje je Sud zaprimio 6. kolovoza 1993., College van Beroep voor het Bedrijfsleven (u daljnjem tekstu: College van Beroep) postavio je na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u nekoliko prethodnih pitanja koja se odnose na tumačenje članka 59. tog Ugovora.

2 Ta su pitanja postavljena u okviru postupka koji je pokrenuo Alpine Investments BV protiv zabrane kontaktiranja pojedinaca telefonom bez njihove prethodne pisane suglasnosti, kako bi im se nudile različite financijske usluge (praksa poznata kao „cold calling“), koju mu je odredilo nizozemsko Ministarstvo financija.

3 Alpine Investments BV, tužitelj u glavnom postupku (u daljnjem tekstu: Alpine Investments), trgovačko je društvo nizozemskog prava s poslovnim nastanom u Nizozemskoj, specijalizirano za robne terminske ugovore.

4 Stranke robnih terminskih ugovora obvezuju se kupiti ili prodati određenu količinu robe određene kvalitete po cijeni i na datum određen u trenutku sklapanja ugovora. One, međutim, nemaju namjeru doista primiti ili isporučiti robu, nego

sklapaju ugovor u nadi da će ostvariti dobit zbog promjena cijena između trenutka sklapanja ugovora i mjeseca isporuke, što je moguće izvršenjem obrnute transakcije na terminskom tržištu prije početka mjeseca isporuke.

5 Alpine Investments nudi tri tipa usluga vezanih uz robne terminske ugovore: upravljanje portfeljima, investicijsko savjetovanje i prijenos zahtjeva klijenata brokerima koji posluju na terminskim tržištima unutar i izvan Zajednice. Ima klijente ne samo u Nizozemskoj nego i u Belgiji, Francuskoj te Ujedinjenoj Kraljevini. Međutim, poslovni nastan nema nigdje izvan Nizozemske.

6 U vrijeme nastanka okolnosti iz glavnog postupka financijske usluge u Nizozemskoj uređivao je Wet Effectenhandel od 30. listopada 1985. (Zakon o poslovanju s vrijednosnim papirima, u daljnjem tekstu: WEH). Članak 6. stavak 1. tog zakona zabranjivao je svakoj osobi obavljanje posla posredovanja u poslovanju s vrijednosnim papirima bez dozvole. Članak 8. stavak 1. ministru financija davao je ovlast da u posebnim okolnostima odobri odstupanje od te zabrane. Međutim, prema članku 8. stavku 2. odstupanje može "biti predmetom ograničenja i uvjeta s ciljem sprečavanja neželjenih razvoja u poslovanju s vrijednosnim papirima".

7 Ministar financija, tuženik u glavnom postupku, odobrio je 6. rujna 1991. Alpine Investments odstupanje za slanje narudžbi preko određenog brokera, Merrill Lynch Inc. To je odstupanje od Alpine Investments zahtijevalo usklađivanje sa svim pravilima koja bi ministar financija mogao donijeti u bližoj budućnosti u pogledu njegovih kontakata s potencijalnim klijentima.

8 Ministar financija je 1. listopada 1991. odlučio financijskim posrednicima uvesti opću zabranu kontaktiranja potencijalnih klijenata putem „cold callinga" prilikom nuđenja investicija u izvantržišnoj terminskoj trgovini robom.

9 Prema navodima nizozemske vlade takva odluka donesena je nakon mnogobrojnih pritužbi koje je ministar financija zaprimio tijekom 1991. godine od investitorâ koji su izvršili nepovoljne investicije u tom području. Budući da su neki od prigovora pristigli od investitorâ s poslovnim nastanom u drugim državama članicama, zabrana je proširena na usluge koje su se nudile iz Nizozemske u drugim državama članicama, s ciljem očuvanja ugleda nizozemskog financijskog sektora.

10 U tim okolnostima ministar financija je 12. studenoga 1991. zabranio Alpine Investments kontaktiranje potencijalnih klijenata telefonom ili osobno, osim u slučaju da su mu ti klijenti prethodno dali izričito odobrenje u pisanom obliku da ih se kontaktira na taj način.

11 Alpine Investments podnio je žalbu protiv odluke ministra kojom mu se zabranjuje praksa „cold callinga". Zatim je, nakon što je odstupanje 14. siječnja 1992. bilo zamijenjeno drugim odstupanjem koje mu dopušta slanje narudžbi

preko drugog brokera, Rodham & Renshaw Inc., no koje također zabranjuje praksu „cold callinga“, Alpine Investments podnio novu žalbu 13. veljače 1992.

12 Odlukom od 29. travnja 1992. ministar financija odbio je žalbu Alpine Investments. Alpine Investments je 26. svibnja 1992. podnio tužbu pred College van Beroep.

13 Alpine Investments osobito je istaknuo da zabrana „cold callinga“ nije bila u skladu s člankom 59. Ugovora u mjeri u kojoj se odnosila na potencijalne klijente s poslovnim nastanom u drugim državama članicama osim Nizozemske pa je College van Beroep postavio nekoliko pitanja o tumačenju te odredbe:

„(1) Treba li članak 59. Ugovora o EEZ-u tumačiti tako da također obuhvaća usluge koje pružatelj nudi putem telefona iz države svojeg poslovnog nastana (potencijalnim) klijentima s poslovnim nastanom u drugoj državi članici te ih potom također obavlja iz te države članice?

(2) Primjenjuju li se odredbe navedenog članka također na uvjete i/ili ograničenja koja u državi poslovnog nastana pružatelja usluga uređuju zakonito obavljanje predmetne struke ili poslovanja, ali koja se ne primjenjuju, ili barem ne na isti način i u istom opsegu, na obavljanje navedene struke ili poslovanje u državi članici poslovnog nastana (potencijalnih) primatelja usluge u pitanju i koja zbog toga mogu za pružatelja usluga predstavljati, u okviru nuđenja usluga (potencijalnim) klijentima s poslovnim nastanom u drugoj državi članici, prepreke koje se ne primjenjuju na pružatelje sličnih usluga s poslovnim nastanom u toj drugoj državi članici?

U slučaju potvrdnog odgovora na pitanje iz točke (2):

(3) (a) Mogu li se interesi zaštite potrošača i zaštite ugleda pružatelja financijskih usluga u Nizozemskoj, na kojima se temelji odredba koja za cilj ima borbu protiv neželjenog razvoja u sektoru trgovine vrijednosnim papirima, smatrati nužnim razlogom javnog interesa koji opravdava prepreku poput one navedene u prethodnom pitanju?

(b) Treba li odredbu o odstupanju kojom se zabranjuje „cold calling“ smatrati objektivno nužnom za zaštitu navedenih interesa i proporcionalnom željenom cilju?

14 Najprije treba primijetiti da je, kada bi i bila primjenjiva na transakcije na terminskim tržištima, Direktiva Vijeća 93/22/EEZ od 10. svibnja 1993. o investicijskim uslugama u području vrijednosnih papira (SL L 141, str. 27.) kasnijeg datuma u odnosu na okolnosti iz glavnog postupka. Nadalje, Direktiva Vijeća 85/577/EEZ od 20. prosinca 1985. za zaštitu potrošača u pogledu ugovora sklopljenih izvan poslovnih prostorija (SL L 372, str. 31.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 13., str. 3.) ne primjenjuje se ni na

ugovore sklopljene putem telefona ni na ugovore za vrijednosne papire (članak 3. stavak 2. točka (e)).

15 Pitanja postavljena Sudu trebaju se prema tome razmotriti samo s obzirom na odredbe Ugovora o slobodi pružanja usluga. U tom smislu je nesporno, s obzirom na to da se pružaju uz naknadu, da su usluge koje pruža Alpine Investments usluge obuhvaćene člankom 60. Ugovora o EEZ-u.

16 Prvim i drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u suštini nastoji utvrditi je li zabrana „cold callinga“ obuhvaćena područjem primjene članka 59. Ugovora. U slučaju potvrdnog odgovora, trećim pitanjem nastoji utvrditi može li ta zabrana ipak biti opravdana.

**Prvo pitanje**

17 Prvo pitanje nacionalnog suda sadrži dva aspekta.

18 Kao prvo, pita se je li činjenica što su predmetne usluge samo ponude i još nemaju određenog primatelja prepreka za primjenu članka 59. Ugovora.

19 U tom pogledu treba istaknuti da bi sloboda pružanja usluga postala iluzorna ako bi se nacionalnim propisima ponude usluga mogle slobodno ograničavati. Primjenjivost odredaba iz područja slobode pružanja usluga ne može stoga biti ovisna o prethodnom postojanju određenog primatelja.

20 Kao drugo, pita se odnosi li se članak 59. na usluge koje pružatelj nudi putem telefona osobama s poslovnim nastanom u drugoj državi članici i koje pruža bez premještanja iz države članice u kojoj ima poslovni nastan.

21 U predmetnom slučaju ponude usluga je pružatelj s poslovnim nastanom u jednoj državi članici uputio primateljima s poslovnim nastanom u drugoj državi članici. Iz samog izričaja članka 59. proizlazi da se doista radi o pružanju usluga u smislu te odredbe.

22 Posljedično, na prvo pitanje treba odgovoriti tako da se članak 59. Ugovora treba tumačiti kao da se odnosi na usluge koje pružatelj nudi putem telefona potencijalnim primateljima s poslovnim nastanom u drugoj državi članici i koje pruža bez premještanja iz države članice u kojoj ima poslovni nastan.

**Drugo pitanje**

23 Svojim drugim pitanjem nacionalni sud pita predstavlja li nacionalni propis države članice, koji pružateljima usluga s poslovnim nastanom na njezinom državnom području zabranjuje obavljanje nezatraženih telefonskih poziva prema potencijalnim klijentima s poslovnim nastanom u drugoj državi članici radi

ponude svojih usluga, ograničenje slobode pružanja usluga u smislu članka 59. Ugovora.

24 Najprije treba istaknuti da se predmetna zabrana primjenjuje na ponudu prekograničnih usluga.

25 Radi odgovora na pitanje nacionalnog suda potrebno je sukcesivno razmotriti tri točke.

26 Kao prvo, treba utvrditi može li zabrana telefonskog kontaktiranja potencijalnih klijenata koji se nalaze u drugoj državi članici bez njihove prethodne suglasnosti predstavljati prepreku slobodi pružanja usluga. U tom pogledu nacionalni sud Sud upućuje na činjenicu da pružatelji s poslovnim nastanom u državama članicama u kojima se nalaze potencijalni primatelji nisu nužno podvrgnuti istoj zabrani ili, u svakom slučaju, ne pod istim uvjetima.

27 Treba istaknuti da ono što zabranu poput one iz glavnog postupka čini ograničenjem slobode pružanja usluga u smislu članka 59. nije samo činjenica što druge države članice primjenjuju manje stroga pravila za pružatelje sličnih usluga s poslovnim nastanom na svojem državnom području (vidjeti, u tom smislu, presudu od 14. srpnja 1994., Peralta, C-379/92, *Recueil*, str. I-3453., točku 48.).

28 Takva zabrana predmetnim operaterima uskraćuje brz i izravan način oglašavanja i kontaktiranja potencijalnih klijenata koji se nalaze u drugim državama članicama. Stoga može predstavljati ograničenje slobode pružanja prekograničnih usluga.

29 Kao drugo, treba razmotriti može li taj zaključak promijeniti činjenica da ta zabrana proizlazi iz države članice u kojoj pružatelj ima poslovni nastan, a ne iz države članice u kojoj potencijalni primatelj ima poslovni nastan.

30 Članak 59. stavak 1. Ugovora općenito zabranjuje ograničenja slobode pružanja usluga unutar Zajednice. Prema tome ta se odredba odnosi ne samo na ograničenja koja je uspostavila država odredišta nego i na ograničenja koja je uspostavila država podrijetla. Kao što je Sud već više puta presudio, na pravo slobodnog pružanja usluga može se pozvati poduzeće u odnosu na državu u kojoj ima poslovni nastan, ako se usluge pružaju primateljima s poslovnim nastanom u drugoj državi članici (vidjeti presude od 17. svibnja 1994., Corsica Ferries, C-18/93, *Recueil*, str. I-1783., točku 30.; gore navedenu Peralta, točku 40.; od 5. listopada 1994., Komisija protiv Francuske, C-381/93, *Recueil*, str. I-5145., točku 14.).

31 Iz toga proizlazi da zabrana „cold callinga“ nije izvan područja primjene članka 59. Ugovora samo zbog činjenice da ju je uvela država u kojoj pružatelj usluga ima poslovni nastan.

32 Napokon, treba razmotriti određene argumente koje su iznijele nizozemska vlada i vlada Ujedinjene Kraljevine.

33 One ističu da je predmetna zabrana izvan područja primjene članka 59. Ugovora jer je to mjera opće primjene, koja nije diskriminatorna i čiji cilj ili učinak nije davanje prednosti nacionalnom tržištu u odnosu na pružatelje usluga iz drugih država članica. Budući da utječe samo na način na koji se usluge nude, ona je slična nediskriminatornim mjerama koje uređuju načine prodaje, a koje, prema sudskoj praksi Keck i Mithouard (presuda od 24. studenoga 1993., C-267/91 i C-268/91, *Recueil*, str. I-6097., točka 16.), nisu obuhvaćene područjem primjene članka 30. Ugovora o EEZ-u.

34 Ti se argumenti ne mogu prihvatiti.

35 Ako zabrana poput one u glavnom postupku i jest opće i nediskriminatorne naravi te njezin cilj ili učinak nije davanje prednosti nacionalnom tržištu u odnosu na pružatelje usluga iz drugih država članica, ona svejedno može, kako je gore zaključeno (vidjeti točku 28.), predstavljati ograničenje slobode pružanja prekograničnih usluga.

36 Takva zabrana nije slična propisima o načinima prodaje za koje je sudska praksa Keck i Mithouard smatrala da su izvan područja primjene članka 30. Ugovora.

37 Prema toj sudskoj praksi trgovinu između država članica ne može sprječavati primjena nacionalnih odredaba koje ograničavaju ili zabranjuju, na državnom području države članice uvoza, određene načine prodaje proizvoda podrijetlom iz drugih država članica, pod pretpostavkom, kao prvo, da se primjenjuju na sve relevantne trgovce koji obavljaju djelatnost na nacionalnom području i, kao drugo, da na isti način utječu, pravno ili činjenično, na stavljanje u promet domaćih proizvoda i proizvoda iz drugih država članica. Razlog za to jest to da primjena takvih odredbi nije takva da sprječava pristup proizvoda podrijetlom iz drugih država članica tržištu države članice uvoznice ili da ga ograničava više nego što je on ograničen nacionalnim proizvodima.

38 Međutim, zabrana poput one u predmetnom sporu proizlazi iz države članice poslovnog nastana pružatelja usluga i odnosi se ne samo na ponude koje je on uputio primateljima koji imaju poslovni nastan na državnom području te države ili koji se tamo premještaju radi dobivanja tih usluga, nego i na ponude upućene primateljima koji se nalaze na području druge države članice. Stoga ona izravno uvjetuje pristup tržištu usluga u drugim državama članicama. Prema tome, može ograničiti trgovinu uslugama unutar Zajednice.

39 Stoga na drugo pitanje treba odgovoriti tako da propis države članice koji pružateljima usluga s poslovnim nastanom na njezinom državnom području zabranjuje obavljanje nezatraženih telefonskih poziva prema potencijalnim klijentima s poslovnim nastanom u drugoj državi članici radi ponude svojih usluga predstavlja ograničenje slobode pružanja usluga u smislu članka 59. Ugovora.

**Treće pitanje**

40 Svojim trećim pitanjem nacionalni sud pita opravdavaju li važni razlozi općem interesu zabranu „cold callinga“ te treba li tu zabranu smatrati objektivno nužnom i proporcionalnom željenom cilju.

41 Nizozemska vlada ističe da zabrana „cold callinga“ u izvantržišnoj terminskoj trgovini nastoji, s jedne strane, očuvati ugled nizozemskih financijskih tržišta i, s druge strane, zaštititi javnost kao investitora.

42 Najprije treba naglasiti da financijska tržišta imaju važnu ulogu u financiranju gospodarskih subjekata i da je, imajući na umu špekulativnu narav i složenost robnih terminskih ugovora, za njihovo dobro funkcioniranje u velikoj mjeri zaslužno povjerenje koje stvaraju kod investitora. To povjerenje osobito ovisi o postojanju propisa o uređenju struka kojima se želi osigurati stručnost i pouzdanost financijskih posrednika o kojima su investitori posebno ovisni.

43 Nadalje, iako je točno da zaštita potrošača na državnom području drugih država članica, kao takva, nije stvar nizozemskih tijela, narav i opseg takve zaštite ipak ima izravan utjecaj na dobar ugled nizozemskih financijskih usluga.

44 Očuvanje dobrog ugleda nacionalnog financijskog sektora može stoga biti nužni razlog javnog interesa koji može opravdati ograničenja slobode pružanja financijskih usluga.

45 U pogledu proporcionalnosti predmetnog ograničenja treba podsjetiti na to da prema ustaljenoj sudskoj praksi zahtjevi postavljeni pružateljima usluga moraju biti prikladni za osiguranje ostvarenja željenog cilja bez prekoračenja onoga što je nužno za njegovo ostvarenje (vidjeti presudu od 25. srpnja 1991., Collectieve Antennevoorziening Gouda i dr., C-288/89, *Recueil*, str. I-4007., točku 15.).

46 Kao što je nizozemska vlada pravilno navela, u slučaju „cold callinga“ pojedinac, obično zatečen nespreman, nije u poziciji ni informirati se o rizicima povezanima s naravi transakcija koje mu se predlažu ni usporediti kvalitetu i cijenu usluga predlagatelja s ponudama konkurenata. Budući da je terminsko tržište robom vrlo špekulativno, i jedva razumljivo neupućenim investitorima, bilo je nužno zaštiti ih od najagresivnijih prodajnih metoda.

47 Međutim, Alpine Investments tvrdi da zabrana „cold callinga“ nizozemske vlade nije potrebna jer se država članica pružatelja treba pouzdati u nadzor koji provodi država članica primatelja.

48 Taj argument treba odbaciti. Naime, država članica iz koje se obavlja telefonski poziv u najboljoj je poziciji da uredi „cold calling“. Čak i ako država odredišta želi zabraniti „cold calling“ ili za njega odrediti određene uvjete, ne može spriječiti ili nadzirati telefonske pozive podrijetlom iz druge države članice bez suradnje nadležnih tijela te države.

49 Posljedično, zabrana „cold callinga“ države članice iz koje se obavlja telefonski poziv, s ciljem zaštite povjerenja investitora na financijskim tržištima te države, ne može se smatrati neprikladnom za ostvarenje cilja osiguranja integriteta tih tržišta.

50 Alpine Investments također tvrdi da opća zabrana telefonskog pridobivanja potencijalnih klijenata nije nužna za ostvarenje ciljeva kojima teži nizozemska vlada. Obveza snimanja nezatraženih telefonskih poziva za društva posrednike dovoljna je za djelotvornu zaštitu potrošača. Štoviše, takva pravila usvojio je i *Securities and Futures Authority* (tijelo za nadzor vrijednosnih papira i terminskih poslova) u Ujedinjenoj Kraljevini.

51 To se gledište ne može prihvatiti. Kao što je nezavisni odvjetnik ispravno istaknuo u točki 88. svojeg prijedloga odluke, činjenica da jedna država članica uvodi manje stroga pravila nego druga država članica ne znači da su pravila te druge države članice neproporcionalna i, prema tome, da nisu u skladu s pravom Zajednice.

52 Napokon, Alpine Investments ističe da zabrana „cold callinga“, s obzirom na to da je opće prirode, ne uzima u obzir postupanje pojedinačnih poduzeća i stoga nepotrebno uvodi teret poduzećima na koja se potrošači nikada nisu žalili.

53 Taj se argument također treba odbaciti. Ograničiti zabranu „cold callinga“ na određena poduzeća zbog njihovog prošlog postupanja možda ne bi bilo dovoljno za ostvarenje općenitog cilja ponovne uspostave i očuvanja povjerenja investitora u nacionalno tržište vrijednosnih papira.

54 U svakom slučaju, predmetni propis ima ograničen doseg. Kao prvo, on samo zabranjuje kontaktiranje potencijalnih klijenata putem telefona ili osobno bez njihove prethodne pisane suglasnosti, a ostali načini kontaktiranja su dopušteni. Zatim, ta mjera utječe na odnose s potencijalnim klijentima, ali ne i na odnose s postojećim klijentima koji zadržavaju mogućnost davanja svoje pisane suglasnosti za daljnje pozive. Napokon, zabrana nezatraženih telefonskih poziva ograničena je na tržište na kojem su utvrđene zloporabe, i to, u predmetnom slučaju, robnih terminskih ugovora.

55 S obzirom na prethodna razmatranja, ne čini se da je zabrana „cold callinga“ neproporcionalna u odnosu na postavljeni cilj.

56 Stoga na treće pitanje treba odgovoriti tako da se članak 59. Ugovora ne protivi nacionalnom propisu koji radi zaštite povjerenja investitora na nacionalnim financijskim tržištima zabranjuje praksu koja se sastoji od obavljanja nezatraženih telefonskih poziva prema potencijalnim klijentima koji se nalaze u drugim državama članicama kako bi im se nudile usluge povezane s ulaganjem u robne terminske ugovore.

**Troškovi**

57 Troškovi belgijske, nizozemske i grčke vlade te vlade Ujedinjene Kraljevine, kao i troškovi Komisije Europskih zajednica, koje su podnijele očitovanja Sudu, ne mogu biti predmet naknade. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred nacionalnim sudom, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

SUD,

u odnosu na pitanja koja mu je podnio College van Beroep voor het Bedrijfsleven rješenjem od 28. travnja 1993., odlučuje:

**1) Članak 59. Ugovora o EEZ-u treba tumačiti tako da se odnosi na usluge koje pružatelj nudi putem telefona potencijalnim primateljima s poslovnim nastanom u drugoj državi članici i koje pruža bez premještanja iz države članice u kojoj ima poslovni nastan.**

**2) Propis države članice koji pružateljima usluga s poslovnim nastanom na njezinom državnom području zabranjuje obavljanje nezatraženih telefonskih poziva prema potencijalnim klijentima s poslovnim nastanom u drugoj državi članici radi ponude svojih usluga predstavlja ograničenje slobode pružanja usluga u smislu članka 59. Ugovora.**

**3) Članak 59. Ugovora ne protivi se nacionalnom propisu koji radi zaštite povjerenja investitora na nacionalnim financijskim tržištima zabranjuje praksu koja se sastoji od obavljanja nezatraženih telefonskih poziva prema potencijalnim klijentima koji se nalaze u drugim državama članicama kako bi im se nudile usluge povezane s ulaganjem u robne terminske ugovore.**

Potpisi

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourgu, 10. svibnja 1995.

Tajnik Predsjednik